

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Hvad er Nicetraktaten?

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 2001

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Kommentar: Udgivet af JuniBevægelsen og EDD-gruppen i EU-parlamentet, september 2001

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Hvad er Nice- traktaten?

Udgivet af JuniBevægelsen og EDD-gruppen i EU-parlamentet
September 2001

Østudvidelsen

Er Nice-traktaten ene og alene lavet for at give de nye ansøgerlande adgang til EU? Det indtryk kunne man få, hvis man kun læser og ser unionspositive danske medier. I denne pjece beskriver vi, hvordan der er en anden gennemgående dagsorden i Nice-traktaten, nemlig ønsket om en stærkere Union udadtil og indadtil.

JuniBevægelsen støtter at EU skal være åbent for nye lande, hvis befolkninger selv ønsker at være med. Vi tror ikke at EU's stadige proces mod et stadig tættere samarbejde fremmer en udvidelse - tværtimod. Jo flere love og regler der centraliseres i Bruxelles, desto større krav og forhindringer er der for nye lande.

Det burde være simpel logik: Jo mere EU-centralisme og interne navlepillerier, desto færre muligheder og kræfter til et bredere europæisk samarbejde.

EU-samarbejdet har udviklet sig med komet fart siden murens fald i 1989. Men hvem siger egentlig at samarbejdet, som det var dengang, ikke havde været bedre for de nye lande? De havde haft færre regler at efterleve inden de kunne blive medlemmer, og de ville få mulighed for ligeværdig indflydelse på udviklingen af samarbejdet.

Diskussionen handler om udvidelse i bredden eller om uddybning af Unionen. EU valgte det sidste. Mens man i

mange år har talt om udvidelsen ved højtidelige lejligheder, har man reelt brugt energien på sit eget prestigeprojekt - Møntunionen.

Demokrati og suverænitet

Vetoretten bliver indskrænket med Nice-traktaten. Den officielle undskyldning er at EU skal gøres mere beslutningsdygtig før en udvidelse med nye østlande. Men sandheden er også at de mest unionsivrige lande ønsker mere fart på EU's unionstog, før nye lande kommer ind og får mulighed for at bremse.

Vesteuropa vil bestemme alt på forhånd, før østeuropæerne får nogen indflydelse.

Nice-traktaten indebærer så meget mere Union at den danske regering enten burde have slået hælene i, eller have skaffet sig et folkeligt mandat til mere Union gennem en folkeafstemning om Nice-traktaten.

Mere Union på 35 nye områder

Hver gang et område i EU går fra enstemmighed til flertalsafgørelser, har Folketinget ikke længere vetoret. I Nice-traktaten sker det på 35 nye områder. Dermed bliver det omkring 90 procent af lovene i EU, der kan vedtages ved flertalsbeslutninger og komme til at gælde også i lande, som stemmer imod.

Magten på de 35 områder overgår fra de europæiske vælgere og folkevalgte til embedsmænd og ministre i Bruxelles. Dermed mister danske vælgere indflydelse og suverænitet, og derfor er det efter JuniBevægelsens opfattelse et brud på Grundloven ikke at sende Nice-traktaten til folkeafstemning.

Østrig-artiklen

I den såkaldte Østrig-sag i foråret 2000 underkendte EU vælgernes afgørelse ved et nationalt parlamentsvalg. EU søgte at få fjernet den nye østrigske regering med en ulovlig straffeaktion. Det lykkedes ikke. Østrig-sagen får nu en særlig plads i artikel 7 i Nice-traktaten.

Artiklen giver EU lov til det, man egentlig ikke havde lov til i Østrig-sagen. Man lovliggør så at sige straffeaktionen med tilbagevirkende kraft. EU får nu mulighed for at reagere *før* nogen regler er overtrådt. Et land kan straffes for *udsigten til* at der *måske* vil ske brud på nogle i øvrigt ret svævende begreber. Demokratisk set er man ude på et skråplan, når man gør andre end vælgerne til dommere over demokratiet.

Social- og arbejdsforhold

Med Nice-traktaten forsvinder vetoet på „modernisering af sociale sikringsordninger“ (artikel 137). Tiden vil vise, hvad det fører til, selv om der ikke er tale om egentlig lovharmonisering. Den danske regering

opgav at kæmpe for vetoet, som den ellers garanterede før folkeafstemningen om euroen i efteråret 2000.

Når man først har afgivet vetoet på et område - her dele af socialpolitikken - vil det smitte af på øvrige områder, viser alle hidtidige udviklinger i EU. Danmark har et særligt socialt system, der er anderledes end de fleste andre på områder som uddannelses- og sundhedsvæsen, kontanthjælp, arbejdsløsheds-understøttelse og folkepension.

I de andre EU-lande er sociale goder i højere grad baseret på private forsikrings- og arbejdsmarkedsordninger, mens vi har en mere solidarisk skattebetalt model. Almindelige danskere, der ikke har råd til dyre private forsikringer, har derfor alt at tabe og intet at vinde, ved at lade EU få mere indflydelse på socialpolitikken.

Mister sikker plads i EU-kommissionen

Med Nice-traktaten har medlemslandene allerede accepteret at miste en fast plads i EU-kommissionen, hvis EU får 27 medlemmer. Der skal så med enstemmighed indføres et system, hvor lande på skift må deles om en EU-kommisærpost.

Det er en afgørende ændring af forudsætningerne for Danmarks medlemskab af Unionen. Kommissionen er nemlig et magtfuldt organ i EU-systemet, og har blandt andet eneretten på at foreslå ny love. EU-kommissionen svarer på nationalt plan til en regering.

Pladsen i Kommissionen er for de små lande bindeleddet mellem EU og landet.

JuniBevægelsen finder det uacceptabelt med et EU-system, hvor man forbereder love, som bliver gældende for danskere, men uden dansk tilstedeværelse.

EU som en forbundsstat

I Nice-traktaten blev der indføjet et afsnit, som fastlægger at udviklingen af Unionen skal fortsætte også i de kommende år.

Allerede i år 2004 lægges der op til en ny EU-traktat, der skal efterfølge Nice-traktaten.

På dagsordenen står fire emner. En forfatning med menneskerettigheder, et kompetencekatalog over hvad og hvor meget EU kan bestemme, en forenkling af Traktaten, og endelig inddragelse af de nationale parlamenter.

Hvad der gemmer sig bag disse fire overskrifter, vil vi behandle i det følgende:

Charter for grundrettigheder

I 1999 blev der nedsat et udvalg som skulle komme med forslag til at EU fik nedfældet sine egne menneskerettigheder, ligesom i den amerikanske forfatning.

EU-charter for grundlæggende rettigheder blev færdig i efteråret 2000 og fastslår en række rettigheder for EU-

borgerne. Det er selvfølgelig udmærket for EU-borgerne. Men man kunne også have valgt at tænke mindre snævert end på EU, og via Europarådet, som omfatter hele Europa, have valgt at prøve at forbedre *Den europæiske Menneskerettighedskonvention* fra 1950, og som er grundlaget for *Menneskeretsdomstolen i Strasbourg*.

I stedet får man nu et sæt særlige menneskerettigheder for EU-borgere.

Måske bliver der ved den næste traktat flertal for at gøre charteret "juridisk bindende" ved at skrive det ind i selve EU-traktaten.

Det vil betyde at EU-domstolen bliver vores nye menneskeretsdomstol. Her skal man huske at EU-domstolen i modsætning til andre domstole er en politisk institution med det formål at styrke EU-integrationen, og det er udgangspunktet for dens domme. Menneskeretsdomstolen i Strasbourg er en domstol med udgangspunkt i det enkelte menneskes ret.

Kompetencekatalog

I dag er det ikke kun i de nordiske lande, man er på vagt over for om EU bestemmer for meget. Også mange andre steder vil man gerne have sat grænser for EU's indblanding. I for eksempel Tyskland bliver regeringen presset af de enkelte delstater, som passer på at deres magt ikke forsvinder til centralt niveau. Derfor krævede Tyskland som betingelse for at støtte Nice-traktaten at man får et såkaldt *kompetencekatalog*.

Det skal beskrive hvad EU har ret til at beslutte, og hvad de enkelte lande har ret til at beslutte uden EU's indblanding.

EU's traktater udgør allerede i dag en slags kompetencekatalog. I traktaterne står reglerne for hvad EU beslutter. I praksis kan EU's lovgivning dog udvides løbende, blandt andet i kraft af den såkaldte gummiparagraf (artikel 308).

Et kompetencekatalog *kan* føre til at EU bliver mindre centralistisk. Det er ikke altid at ordene i EU beskriver virkeligheden. For eksempel indførte man med Maastricht-traktaten i 1993 det såkaldte subsidiaritetsprincip, som af danske ja-politikere blev døbt nærhedsprincippet. I praksis er der ikke kommet mere nærhed, men tværtimod sket en omfattende overflytning af beslutninger til EU op igennem 1990'erne.

En forfatning for EU

Det er blevet foreslået at EU-traktaten skal deles i to dele: En overordnet del - en forfatning eller grundtraktat - og en almindelig lovdel. Ligesom vi i Danmark har Grundloven og almindelige love. Første del - grundtraktaten - vil indeholde letforståelige grundrettigheder og spilleregler for lovenes vedtagelse. Anden del skal samle indholdet fra de nuværende traktater.

Fordelen kan blive at en opdelt traktat bliver mere læsevenlig. Hensigten med at opdele Traktaten er imidlertid at gøre det nemmere at ændre i de „almindelige“ love. Man regner nemlig med at

det kun vil være ændringer i selve grundtraktaten, som skal godkendes af vælgerne eller de folkevalgte i de enkelte lande.

Problemet er at almindelige beslutninger også kan overføre mere magt til EU. En sådan opdeling af EU-traktaten kan således betyde at Folketinget og dermed danske vælgere mister det sidste ord over, hvad der skal bestemmes i det danske demokrati.

De nationale parlamenter

Det fjerde punkt i Nice-traktatens fremtidsdebat er at de nationale parlamenter skal spille en rolle i EU-systemet. Der er meget delte meninger om, hvor meget de nationale parlamenter skal have at sige, og det er meget uklart, hvor debatten vil føre hen.

Den danske regering har givet sin tilslutning til at det blot er det eksisterende samarbejde mellem de enkelte parlamenter Europaudvalg, COSAC-samarbejdet, som skal udvides lidt, og skal have ret til at udsætte love i nogle få måneder.

EU som verdensmagt

Nice-traktaten betyder også at Danmarks eller andre EU-landes selvstændige stemme i verden skrumper yderligere ind, samtidig med at EU's magt bliver udvidet. Det blev vedtaget at ændre i artikel 133 om den fælles handels-

politik udadtil. På alle områder, som hører under EU, er det EU som overtager retten til at forhandle på vegne af medlemslandene, både med andre lande uden for EU og i internationale organisationer.

Der opbygges målrettet et system, hvor EU skal ligne én stat med én fælles politik indadtil såvel som udadtil. Vi skal ikke længere vurderes og ses som Tyskland og Frankrig og Danmark, men som en del af den nye supermagt: EU.

Samtidig er statsdannelsen udadtil og indadtil tæt vævet sammen - det er svært at få det ene, en fælles stat, uden også at få det andet, en supermagt, og omvendt. For eksempel er det netop indtrykket af én stat som et andet EU-projekt skal efterlade, nemlig Schengen-samarbejdet. Schengen er en aftale om at afskaffe al indre grænsekontrol mellem medlemslandene til fordel for en fælles ydre grænse. Så kan man indenfor føle sig som borger i én stat og - hvis man kommer udefra er der bare én statsgrænse, man skal passere for at være indenfor hele Schengenland.

JuniBevægelsens holdning er grundlæggende at verden ikke har brug for flere supermagter. Danmark og andre små lande skal spille en selvstændig rolle, som afbalancerer stormagter og tidligere kolonimagter.

Opdeling i 1. og 2. klasse

Nice-traktaten giver mulighed for at skabe et *forstærket samarbejde*. Begrebet handler om at de mest unionsivrige lande gerne vil have lov at danne en overklasse i EU, som skal fastlægge reglerne for de øvrige på 2. og 3. klasse.

Også i Nice-traktatens forgænger, Amsterdam-traktaten, var der mulighed for at en mindre gruppe lande kunne gå videre alene. Men det krævede at alle EU-lande gav lov. Alle lande havde således vetoret. Det blev afskaffet i Nice-traktaten. Fremover kan en gruppe lande altså gå videre med et samarbejde i EU, uden at alle EU-lande er enige i samarbejdet, og uden at de lande, der er imod, tager del i beslutningerne.

Sagt lidt firkantet er forstærket samarbejde en mulighed for at de mest unionsivrige lande og tilhængerne af en EU-forbundsstat tager beslutningerne for de andre.

Dansk kovending

Før folkeafstemningen om kronen og euroen den 28. september 2000 var Danmark stærk modstander af at afskaffe veto retten mod forstærket samarbejde. Men op til Nice-forhandlingernes afslutning vendte den danske regering på en tallerken, og støttede at veto retten blev afskaffet.

Forstærket samarbejde er en helt grundlæggende ændring af EU-samarbejdet. Den vil sikre at unionsprocessen

kan fortsætte på trods af at store dele af de europæiske befolkninger har fået union nok.

De store landes EU

Nice-traktaten efterlader de store EU-lande som de helt store sejrherre (se tabel til højre over Nice-traktatens nye magtfordeling).

De store lande fik øget deres vægt i Ministerrådet og i EU-parlamentet på bekostning af de små og mellemstore lande. Tyskland fik afskaffet vetoen på forstærket samarbejde. De fik en procedure med dobbelt flertal, så lande med store befolkninger lettere vil kunne blokere beslutninger.

Til sammen vil Nice-traktatens ændringer af Unionen skabe et EU, hvor små lande kan nedstemmes, mens de store lande har særlige muligheder i Traktaten til at sikre deres interesser.

Alle ændringer i magtfordelingen er i Nice-traktaten begrundet med at EU skal skaffe plads til en udvidelse med de lande, der har søgt om medlemskab. Alligevel træder magtforskydningen til de store lande i kraft helt uafhængig af udvidelsen. Den nye mandatfordeling i EU-parlamentet træder i kraft næste gang der skal vælges nye medlemmer, i juni 2004. Og de nye stemmewægte i Ministerrådet træder i kraft godt et halvt år senere, den 1. januar 2005.

Nice-traktatens nye magtfordeling

**7 ud af 345 stemmer
13 ud af 732 pladser**

Ifølge Nice-traktaten efter en udvidelse af EU til i alt 27 medlemslande:

Danmarks indflydelse i EU er 7 ud af 345 stemmer i Ministerrådet.

Danmarks repræsentation i EU-parlamentet er 13 ud af 732 medlemmer.

	Befolkning i millioner	Stemmer i EU	Pladser i EU-Parlament
Tyskland	82,1	29	99
Storbritannien	58,8	29	72
Frankrig	58,6	29	72
Italien	57,6	29	72
Spanien	39,4	27	50
Polen	38,7	27	50
Rumænien	22,5	14	33
Holland	15,8	13	25
Grækenland	10,5	12	22
Belgien	10,2	12	22
Tjekkiet	10,3	12	20
Portugal	10,0	12	22
Ungarn	10,1	12	20
Sverige	8,9	10	18
Bulgarien	8,2	10	17
Østrig	8,1	10	17
Slovakiet	5,4	7	13
Danmark	5,3	7	13
Finland	5,2	7	13
Irland	3,8	7	12
Litauen	3,7	7	12
Letland	2,5	4	8
Slovenien	2,0	4	7
Estland	1,5	4	6
Cypern	0,8	4	6
Luxembourg	0,4	4	6
Malta	0,4	3	5
I alt	481,5	345	732

Hvad er Nice-traktaten?

Er Nice-traktaten ene og alene lavet for at give de nye ansøgerlande adgang til EU?

Det indtryk kunne man få, hvis man kun læser og ser unionspositive danske medier.

I denne pjece beskriver vi, hvordan en anden gennemgående dagsorden præger Nice-traktaten: Ønsket om en stærkere Union udadtil og indadtil.

Østudvidelsen side 2

Demokrati og suverænitet side 2

EU som forbundsstat side 4

EU som verdensmagt side 5

Opdeling i 1. og 2. klasse side 6

De store landes EU side 7

Mere om Nice-traktaten:

En uddybet version af denne korte folder på

www.junibevægelsen.dk

telefon 33 93 00 46

På forlaget Vindrose findes:

Jens-Peter Bonde: „Nice-traktaten - kort fortalt“, 96 sider, kr. 60

„Nice-traktaten - den læsevenlige udgave“, redigeret af Jens-Peter Bonde. 320 sider, kr. 100

Markedets bedste kildetekst med overblik, forklaringer og register, let at skimme, let at slå op i.

Danmarks bedste nyhedssted om EU-politik på www.euobserver.dk

Internationale nyheder på www.euobserver.com

- ☐ Jeg har også fået Union nok og melder mig ind i JuniBevægelsen. Kontingent 200 kr. årligt (halv pris for pensionister, studerende og arbejdsløse).
- ☐ Giv mig mulighed for et gratis prøvemedlemskab.
- ☐ Send mere information.

Navn: _____

Fødselsår: _____

Adresse: _____

Postnr./by: _____

Telefon: _____

E-mail: _____

Kan sendes uden frimærke
JuniBevægelsen betaler portoen

www.junibevægelsen.dk

JuniBevægelsen
Skindergade 29
+++1914+++
1045 København K

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk